

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, 583, 655 i 682) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przepisów działów II–IV, art. 180, działu VI rozdziału 1 oraz działów VII–IX i XII–XIV nie stosuje się do uczelni i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, z wyjątkiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, chyba że ustawa lub umowa między Radą Ministrów a władzami kościoła albo innego związku wyznaniowego stanowią inaczej.”;

2) w art. 19 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W posiedzeniach rady uczelni uczestniczy z głosem doradczym przedstawiciel każdego związku zawodowego działającego w uczelni.”;

3) w art. 20 po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Członka rady uczelni można odwołać wyłącznie w przypadku, gdy wszczęto przeciwko niemu postępowanie karne z oskarżenia publicznego o przestępstwo umyślne lub postępowanie o umyślne przestępstwo skarbowe albo gdy zaprzestał spełniania warunku określonego w ust. 3.”;

4) w art. 25 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Tryb wyboru do kolegium elektorów studentów i doktorantów oraz czas trwania ich członkostwa w kolegium elektorów określają odpowiednio regulamin samorządu studenckiego i regulamin samorządu doktorantów.”;

5) w art. 28 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Zadanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 11, może być wykonywane przez inny określony w statucie organ uczelni, o którym mowa w art. 17 ust. 2, z tym że efekty uczenia się określa senat.”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się następujące ustawy: ustawę z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz ustawę z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

- 6) w art. 31 w ust. 4 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W głosowaniach w sprawach, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 8, biorą udział członkowie senatu, a w przypadku, o którym mowa w art. 28 ust. 4, członkowie innego określonego w statucie organu uczelni, o którym mowa w art. 17 ust. 2, będący profesorami i profesorami uczelni.”;
- 7) w art. 36 w ust. 18 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W przypadku likwidacji uczelni likwidator przekazuje dokumentację przebiegu studiów i dokumentację kształcenia w szkole doktorskiej na przechowanie podmiotowi wykonującemu działalność, o której mowa w art. 51a ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164), zapewniając na ten cel środki finansowe.”;
- 8) w art. 37 w ust. 3 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) informację o postawieniu uczelni w stan likwidacji.”;
- 9) w art. 46 w ust. 12 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W przypadku likwidacji uczelni założyciel przekazuje dokumentację przebiegu studiów, dokumentację kształcenia w szkole doktorskiej oraz dokumentację osobową i placową na przechowanie podmiotowi wykonującemu działalność, o której mowa w art. 51a ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, zapewniając na ten cel środki finansowe.”;
- 10) w art. 67 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. W przypadkach i na warunkach określonych w regulaminie studiów uczelnia, na wniosek studenta, może zaliczyć na poczet praktyki zawodowej czynności wykonywane przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych.”;
- 11) w art. 74 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Uczelnia, w której student zagranicznej uczelni odbywa część studiów, wydaje temu studentowi legitymację studencką.”;
- 12) w art. 87 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniająca do ubiegania się o stypendium socjalne nie przekracza 1,6 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615).”;

13) w art. 88 ust. 4 i 5 otrzymują w brzmieniu:

„4. Rektor, komisja stypendialna albo odwoławcza komisja stypendialna odmawia przyznania stypendium socjalnego studentowi, którego miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1 i 66), jeżeli do wniosku o przyznanie stypendium socjalnego nie dołączy wydanego przez ośrodek pomocy społecznej albo przez centrum usług społecznych zaświadczenia o korzystaniu w roku złożenia tego wniosku ze świadczeń z pomocy społecznej przez niego lub przez członków jego rodziny.

5. W przypadku gdy student, o którym mowa w ust. 4, lub członkowie jego rodziny nie korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej, rektor, komisja stypendialna albo odwoławcza komisja stypendialna może przyznać temu studentowi stypendium socjalne, jeżeli udokumentował źródła utrzymania rodziny.”;

14) w art. 116 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przy zatrudnianiu na stanowisku, o którym mowa w ust. 1, osoby, która uzyskała stopień naukowy, stopień w zakresie sztuki lub tytuł zawodowy za granicą, można odstąpić od wymagań określonych w ust. 2.”;

15) w art. 128 w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W przypadku nieobecności nauczyciela akademickiego w pracy, wynikającej z:

1) przebywania na:

- a) którymkolwiek z urlopów związanych z rodzicielstwem określonych w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,
- b) urlopie dla poratowania zdrowia,
- c) urlopie bezpłatnym trwającym co najmniej 3 miesiące,

2) odbywania:

- a) służby wojskowej,
- b) służby zastępczej,

3) pobierania:

- a) zasiłku chorobowego przez okres co najmniej 3 miesięcy,
- b) świadczenia rehabilitacyjnego w związku z niezdolnością do pracy, w tym spowodowaną chorobą wymagającą rehabilitacji leczniczej

– termin dokonania oceny okresowej ulega przedłużeniu o czas tej nieobecności.”;

16) w art. 179 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Jeżeli postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora jest prowadzone z udziałem podmiotu zagranicznego, umowa, o której mowa w art. 185 ust. 2, może określać, że osoba, której nadano stopień doktora, otrzymuje dyplom doktorski wydany przez ten podmiot oraz:

- 1) dyplom doktorski wydany przez podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki nadający stopień doktora albo
- 2) wspólny dyplom doktorski wydany przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki nadające stopień doktora albo dyplom doktorski wydany przez jeden z tych podmiotów, wskazany w umowie.”;

17) w art. 182 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. W przypadku nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego zatrudnionego w więcej niż jednym podmiocie, o którym mowa w ust. 6, koszty postępowania ponosi podmiot będący podstawowym miejscem pracy tego nauczyciela albo pracownika.”;

18) w art. 189 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Podmiot doktoryzujący odmawia wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, jeżeli osoba, która złożyła wniosek o wszczęcie tego postępowania, nie spełnia wymagań określonych w art. 186 ust. 1 pkt 1–3 albo ust. 2 lub wymagania, o którym mowa w ust. 1 zdanie drugie. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przysługuje zażalenie do RDN.”;

19) w art. 190 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Promotorem i recenzentem może być osoba posiadająca co najmniej stopień doktora habilitowanego, a promotorem pomocniczym – osoba posiadająca co najmniej stopień doktora.”;

20) po art. 191 dodaje się art. 191a w brzmieniu:

„Art. 191a. Obrona rozprawy doktorskiej ma charakter publiczny, z wyłączeniem obrony rozprawy doktorskiej, o której mowa w art. 188 ust. 2.”;

21) w art. 192 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego w przypadku osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym;”;

22) w art. 202 w ust. 4 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Ocena śródkresowa jest przeprowadzana przez komisję, w skład której wchodzi 3 osoby, w tym co najmniej 1 osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego albo tytuł profesora w dyscyplinie, w której jest przygotowywana rozprawa doktorska, zatrudniona poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską albo osoba, o której mowa w art. 190 ust. 5.”;

23) w art. 203:

a) w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4–6 w brzmieniu:

„4) niepodjęcia kształcenia;

5) naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 200 ust. 7 lub art. 209 ust. 10;

6) ukarania karą dyscyplinarną wydalenia ze szkoły doktorskiej.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W postępowaniu w sprawie skreślenia doktoranta z listy doktorantów, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 5, wzywa się doktoranta do złożenia, w terminie nie krótszym niż 14 dni, rezygnacji z kształcenia w innej szkole doktorskiej lub z zatrudnienia jako nauczyciel akademicki albo pracownik naukowy.”;

24) w art. 208 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Podmiot prowadzący szkołę doktorską, w której doktorant zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej odbywa część kształcenia, może wydać mu legitymację doktoranta.”;

25) art. 214 otrzymuje brzmienie:

„Art. 214. Jednostka samorządu terytorialnego może przyznać osobom legitymującym się legitymacją doktoranta ulgi w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej.”;

26) art. 217 otrzymuje brzmienie:

„Art. 217. Osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym przed wszczęciem postępowania składa wnioski o wyznaczenie promotora lub promotorów albo promotora i promotora pomocniczego.”;

27) w art. 220 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wszczyna się na wniosek osoby, o której mowa w art. 219 ust. 1, składany do podmiotu habilitującego za pośrednictwem RDN.”;

28) w art. 221 w ust. 9 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

„Kolokwium ma charakter publiczny, z wyłączeniem kolokwium w zakresie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 3.”;

29) w art. 224 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego składa do RDN wniosek o wyrażenie zgody na skrócenie okresu na wystąpienie z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania tego stopnia wraz z dokumentami potwierdzającymi znaczne zwiększenie dorobku naukowego lub artystycznego.

4. W terminie 8 tygodni od dnia otrzymania wniosku o wyrażenie zgody na skrócenie okresu na wystąpienie z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego RDN wydaje w tej sprawie postanowienie. Na postanowienie RDN nie przysługuje zażalenie.”;

30) w art. 228:

a) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Od decyzji, o której mowa w ust. 5 pkt 2, przysługuje, w terminie 3 miesięcy od dnia jej doręczenia, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.”,

b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W postępowaniu w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy RDN zasięga opinii 2 recenzentów innych niż powołani zgodnie z ust. 3. Do powołania tych recenzentów przepisy art. 240 stosuje się.”;

31) w art. 232 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. RDN jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kpa w stosunku do podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki.”;

32) w art. 235:

a) w ust. 2 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) zespoły, o których mowa w ust. 5.”,

b) w ust. 3 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) 2 zastępców przewodniczącego;”;

33) w art. 240:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. RDN sporządza listę kandydatów na recenzentów, wskazanych zgodnie z ust. 1. Kolejność kandydatów na liście ustala się w drodze losowania.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Recenzenci są wyznaczani przez RDN według kolejności na liście, o której mowa w ust. 1a.”;

34) w art. 323 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister może upoważnić dyrektora NAWA do wydawania decyzji:

- 1) o których mowa w ust. 1 pkt 3;
- 2) w sprawach, o których mowa w ust. 2;
- 3) o których mowa w art. 324 ust. 1 pkt 2, dla cudzoziemców niebędących stypendystami NAWA.”;

35) w art. 324:

a) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. O stypendium socjalne, o którym mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1, oraz o kredyt studencki, o którym mowa w art. 98 ust. 1, może ubiegać się cudzoziemiec – obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, będący pracownikiem migrującym, o którym mowa w pkt 19 części I i art. 19 części II Europejskiej Karty Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z 1999 r. poz. 67, z 2010 r. poz. 491 oraz z 2011 r. poz. 1007), a także członkowie jego rodziny, mieszkający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Za członków rodzin osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i ust. 3a, uważa się osoby wymienione w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2021 r. poz. 1697).”;

36) w art. 326 w ust. 2 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1) kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub na studiach podyplomowych, lub
- 2) ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub o nadanie stopnia doktora.”;

37) w art. 328 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Stopień naukowy i stopień w zakresie sztuki nie może zostać uznany za równoważny z odpowiednim polskim stopniem, jeżeli:

- 1) instytucja, która go nadała:

- a) nie działa w systemie szkolnictwa wyższego i nauki żadnego państwa lub
 - b) w rozumieniu przepisów prawa wewnętrznego państwa, w którego systemie szkolnictwa wyższego i nauki działa ta instytucja, w dniu nadania tego stopnia nie posiadała uprawnień do nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki;
- 2) kształcenie prowadzące do uzyskania tego stopnia albo część tego kształcenia realizowano niezgodnie z przepisami państwa, w którym kształcenie to było prowadzone.”;
- 38) w art. 430 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) uczelnia nie posiada żadnego pozwolenia na utworzenie studiów;”;
- 39) w art. 438 w ust. 4 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:
„Przepisy art. 116 ust. 2–3 i art. 451 ust. 2 stosuje się.”;
- 40) w art. 439 w ust. 5 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:
„Przepisy art. 116 ust. 2–3 i art. 451 ust. 2 stosuje się.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1582 oraz z 2022 r. poz. 583) w art. 29 w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Dyrektor, w terminie do dnia 31 marca, przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki następujące dokumenty dotyczące poprzedniego roku obrotowego:”.

Art. 3. W ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.²⁾) w art. 179 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadku osób, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i ubiegają się o nadanie stopnia doktora na zasadach określonych w ustawie, o której mowa w art. 1, postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczyna złożenie wniosku o wyznaczenie promotora lub promotorów albo promotora i promotora pomocniczego.”.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 39 i 534, z 2020 r. poz. 695, 875 i 1086 oraz z 2021 r. poz. 1630 i 2232.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 6, 12, 13, 20, 28, 29, pkt 30 lit. b, pkt 32, 33 i 35, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2023 r.

Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
Wojciech Ulitko
Dyrektor Departamentu Prawa Szkolnictwa Wyższego i Nauki
w Ministerstwie Edukacji i Nauki
/– podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa wprowadza zmiany w zakresie:

- 1) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1582, z późn. zm.);
- 3) ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.).

Proponowane zmiany mają głównie charakter doprecyzowujący w związku z wątpliwościami interpretacyjnymi, które pojawiły się na gruncie stosowania ww. ustaw.

1. Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Zmiana w art. 8 ust. 1 dotyczy uzupełnienia katalogu przepisów, których nie stosuje się – o ile ustawa lub umowa między Radą Ministrów a władzami kościoła albo innego związku wyznaniowego nie stanowią inaczej – do uczelni i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, z wyjątkiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, o art. 180. Aktualne brzmienie art. 8 ust. 1 powoduje rozbieżności interpretacyjne odnośnie do uwierzytelniania dyplomów ukończenia studiów oraz dyplomów doktorskich i habilitacyjnych wydawanych przez uczelnie kościelne. Przepis ten wyłącza bowiem stosowanie w odniesieniu do uczelni i wyższych seminariów duchownych prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, z wyjątkiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, art. 78 dotyczącego uwierzytelniania dyplomów szkół wyższych, nie wyłącza natomiast stosowania wobec tych podmiotów art. 180 dotyczącego uwierzytelniania dyplomów doktorskich i habilitacyjnych. Objęcie tego przepisu wyłączeniem, o którym mowa w art. 8 ust. 1, jest również zasadne w świetle art. 15 ust. 2 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r. poz. 318), zgodnie z którym status prawny kościelnych szkół wyższych, a także tryb i zakres uznawania przez państwo kościelnych stopni i tytułów oraz status prawny wydziałów teologii katolickiej na uniwersytetach państwowych regulują umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski upoważnioną przez Stolicę Apostolską. Jednocześnie § 3 umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski w sprawie statusu prawnego szkół wyższych zakładanych i prowadzonych przez Kościół Katolicki stanowiącej załącznik do obwieszczenia Ministra

Spraw Zagranicznych z dnia 29 lipca 1999 r. o wykonaniu Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. poz. 727) stanowi, że przepisy o szkolnictwie wyższym, tytule naukowym i stopniach naukowych mają zastosowanie wyłącznie w stosunku do Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że zgodnie z ww. umową państwo uznaje tytuły zawodowe nadawane absolwentom przez kościelne szkoły wyższe, kościelne stopnie doktora i doktora habilitowanego oraz kościelny tytuł profesora. Kościelne szkoły wyższe funkcjonują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako szkoły wyższe działające w systemie szkolnictwa wyższego Państwa Watykan.

Przepis art. 31 ust. 3 przewiduje obowiązek uczestniczenia w posiedzeniach senatu przedstawiciela każdego związku zawodowego działającego w uczelni. W odniesieniu do rady uczelni ustawa nie zawiera analogicznej regulacji. Pozostawienie uczelniom swobody określenia tej kwestii powoduje, że możliwe jest wyłącznie wprowadzenie w statucie uczelni postanowienia umożliwiającego udział przedstawicieli związków zawodowych w posiedzeniach tego organu na jego zaproszenie. Projektowana zmiana art. 19 wypełnia tę lukę przez wprowadzenie obowiązku uczestnictwa przedstawiciela każdego związku zawodowego działającego w uczelni w posiedzeniach rady uczelni z głosem doradczym. Udział przedstawicieli związków zawodowych w posiedzeniach rady uczelni umożliwi uwzględnienie ich stanowiska przy podejmowaniu przez ten organ rozstrzygnięć, a w efekcie wzmocni realizację art. 33, zgodnie z którym rozstrzygnięcia organów uczelni nie mogą naruszać uprawnień związków zawodowych wynikających z ustaw.

Przepis art. 28 ust. 1 pkt 4 umożliwia odwołanie członka rady uczelni przez senat, nie wskazując przypadków, w jakich może to nastąpić. Brak regulacji w tym zakresie skutkuje możliwością odwołania członka rady uczelni z jakiegokolwiek powodu. Stwarza to nieograniczone możliwości wpływania na skład rady uczelni i może tym samym destabilizować prace tego organu. Propozycja dodania ust. 5a w art. 20 zmierza do ograniczenia możliwości odwołania członka rady uczelni wyłącznie do przypadku, gdy wszczęto przeciwko niemu postępowanie karne z oskarżenia publicznego o przestępstwo umyślne lub postępowanie o umyślne przestępstwo skarbowe albo gdy zaprzestał spełniać warunek określony w art. 20 ust. 3, zgodnie z którym członkostwa w radzie uczelni nie można łączyć z pełnieniem funkcji organu tej lub innej uczelni, członkostwem w radzie innej uczelni ani zatrudnieniem w administracji publicznej.

Zmiana brzmienia ust. 4 w art. 25 polega na zastąpieniu wyrazu „powołania” wyrazem „wyboru” i ma na celu uspoźnienie regulacji z brzmieniem ust. 1, zgodnie z którym skład kolegium elektorów w uczelni publicznej oraz tryb wyboru jego członków określa statut, przy czym nie mniej niż 20% składu stanowią studenci i doktoranci, a także z art. 30 ust. 3, który stanowi, że tryb wyboru do senatu studenta i doktoranta oraz czas trwania ich członkostwa w senacie określa odpowiednio regulamin samorządu studenckiego i regulamin samorządu doktorantów. Pozwoli to na wyeliminowanie pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych dotyczących możliwości określenia na poziomie statutu uczelni trybu wyboru do kolegium elektorów przedstawicieli studentów i doktorantów. Dzięki zmianie przepisu tryb wyboru do kolegium elektorów studentów i doktorantów, podobnie jak tryb wyboru studentów i doktorantów do senatu, będzie określany odpowiednio w regulaminie samorządu studenckiego i w regulaminie samorządu doktorantów.

Obecnie zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 11 ustalanie programu studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego należy do zadań senatu. Oznacza to, że również każda zmiana wymienionych programów musi być rozpatrywana i przyjmowana przez senat. Stanowi to duże obciążenie tego organu, biorąc pod uwagę bardzo szerokie oferty dydaktyczne uczelni. Dodanie w art. 28 ust. 5 umożliwiającego powierzenie realizacji tego zadania innemu określönemu w statucie organowi uczelni pozwoli na odciążenie senatu. Zgodnie z proponowanym przepisem we właściwości senatu pozostanie uchwalanie efektów uczenia się, które są jednym z najistotniejszych elementów programu studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego. Zmiana ta jest zgodna z postulatami Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz uczelni.

Zmiana w art. 31 ust. 4 zdanie pierwsze polega na uzupełnieniu przepisu o wskazanie w jego treści obok członków senatu również członków innego określönego w statucie organu uczelni, o którym mowa w art. 17 ust. 2. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 31 ust. 4 w głosowaniach w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki biorą udział członkowie senatu będący profesorami i profesorami uczelni. Uchwały są podejmowane w obecności co najmniej połowy statutowej liczby tych członków. Równocześnie zgodnie z art. 178 ust. 1 pkt 1 stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki może nadawać w uczelni nie tylko senat, ale także inny jej organ, o którym mowa w art. 28 ust. 4. Wskazanie w art. 31 ust. 4 wyłącznie senatu skutkuje odmiennymi zasadami głosowania w sprawach nadawania

stopni w przypadku innych organów uczelni (np. rad dyscyplin). Proponowana zmiana ma na celu wyeliminowanie tego stanu.

Zmiana art. 36 ust. 18 zdanie pierwsze ma na celu wypełnienie luki prawnej wynikającej z braku przepisów, które zabezpieczałyby dokumentację przebiegu kształcenia w szkole doktorskiej w przypadku likwidacji uczelni publicznej. Analogiczny cel ma zmiana art. 46 ust. 12 zdanie pierwsze, z tym że dotyczy ona obowiązków związanych z likwidacją uczelni niepublicznej.

Konieczność wprowadzenia zmiany art. 37 ust. 3 pkt 6 wynika w trakcie stosowania przepisów ustawy oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.). Zmiana przepisu, w wyniku której ewidencja uczelni niepublicznych obejmie „informację o postawieniu uczelni w stan likwidacji” zamiast „informacji o ostatecznej decyzji w sprawie likwidacji uczelni”, umożliwi precyzyjne poinformowanie o sytuacji uczelni postawionej w stan likwidacji na skutek różnych zdarzeń prawnych. Aktualna nazwa rubryki nie uwzględnia bowiem sytuacji, gdy likwidacja uczelni następuje na skutek zdarzenia innego niż decyzja administracyjna, np. uchwały spółki, czy aktu woli założyciela. Nowe brzmienie przepisu umożliwi ujawnienie w ewidencji uczelni wszystkich przyczyn postawienia uczelni w stan likwidacji.

Zmiana art. 67 polega na wprowadzeniu regulacji wskazującej na możliwość – w przypadkach i na warunkach określonych w regulaminie studiów – zaliczenia przez uczelnię studentowi, na jego wniosek, czynności wykonywanych przez niego w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyk zawodowych, jeżeli czynności te umożliwiły uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyk zawodowych. Ustawa nie reguluje obecnie tej kwestii, w związku z czym pojawiają się rozbieżne interpretacje w tym zakresie. Uczelnie, w ramach przysługującej im autonomii, mogą samodzielnie opracowywać programy studiów, w tym programy praktyk zawodowych na określonych kierunkach studiów. Dzięki wprowadzanej regulacji uczelnie uzyskają jednoznaczną podstawę do określania w regulaminach studiów przypadków i warunków zaliczania na poczet praktyk zawodowych czynności wykonywanych przez studenta w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, o ile uzyskane w ich wyniku efekty uczenia się będą odpowiadać efektom uczenia się określonym dla praktyki zawodowej w programie studiów. Kluczowe dla zaliczenia praktyki zawodowej będą zatem wiedza, umiejętności i kompetencje, które student osiągnął w trakcie wykonywanych czynności, i ich weryfikacja.

Zmiana art. 74 ma na celu uregulowanie kwestii wydawania legitymacji studenckich studentom zagranicznych uczelni odbywającym część studiów w uczelniach polskich. Zgodnie z art. 74 ust. 4 uczelnia wydaje studentowi legitymację studencką. Wobec braku regulacji ustawowej przyjęto interpretację, że wydanie legitymacji studenckiej jest w takim przypadku możliwe na zasadzie wzajemności, a decyzja o wydawaniu legitymacji studenckich studentom odbywającym część studiów w Polsce (np. w ramach programu Erasmus+), została pozostawiona uczelniom przyjmującym. Dodawany w art. 74 ust. 4a jednoznacznie przesądzi tę kwestię, wprowadzając obowiązek wydania legitymacji studenckiej studentowi zagranicznej uczelni odbywającemu część studiów w Polsce.

Propozycja zmiany art. 87 ust. 2 ma na celu ujednolicenie w skali kraju kryterium dochodowego uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne i o zwiększenie jego wysokości. Postulat zmiany przedmiotowej regulacji został przedstawiony przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Obecnie przepis ten stanowi, że wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniająca do ubiegania się o stypendium socjalne ustala rektor w porozumieniu z samorządem studenckim, przy czym nie może być ona mniejsza niż 1,30 kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.) i większa niż 1,30 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615). Dzięki zaproponowanej zmianie wszyscy studenci, których wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie nie przekracza 1,6 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, będą uprawnieni do ubiegania się o stypendium socjalne (obecnie kwota ta wynosi 1051,7 zł, a po zmianie wyniesie 1294,4 zł). Potrzeba zmiany regulacji w tym zakresie wynika ze zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Znaczący w ostatnich latach wzrost przeciętnego dochodu gospodarstwa domowego, a także wzrost cen towarów i usług powodują, że obecny mechanizm elastycznego ustalania progu dochodu w relacji do kryterium dochodowego obowiązującego w systemie pomocy społecznej nie jest już efektywnym narzędziem przyznawania wsparcia studentom, z uwzględnieniem uwarunkowań socjalno-bytowych w regionie. Niejednokrotnie zróżnicowanie progu dochodu występuje w podmiotach z tego samego regionu, a nawet miasta. Ponadto trzeba mieć na uwadze okoliczność, że duże ośrodki akademickie skupiają studentów z różnych regionów Polski. Praktyka w zakresie stosowania przez uczelnie zmienianej regulacji pokazuje, że w znikomym stopniu korzystają one z możliwości ustalania kryterium dochodowego na

poziomie minimalnym, zaś regułą jest jego ustalanie w maksymalnej wysokości. Wprowadzenie jednolitego progu dochodu dla wszystkich uczelni będzie ponadto skutkowało uproszczeniem zasad podziału środków finansowych przeznaczonych na dotacje podmiotowe na świadczenia dla studentów i zmniejszeniem obowiązków sprawozdawczych uczelni. Projektowana zmiana nie wywoła skutków finansowych dla budżetu państwa. Koszty zakładanej większej liczby stypendiów socjalnych będą pokrywane ze środków planowanych w każdym roku w budżecie państwa na świadczenia dla studentów (tj. stypendia socjalne, stypendia rektora, stypendia dla osób niepełnosprawnych i zapomogi), podlegających corocznej waloryzacji. Środki te są przyznawane uczelniom odrębnie w każdym roku budżetowym, w formie dotacji podmiotowej, która jest dzielona na poszczególne rodzaje świadczeń bezpośrednio w uczelni. Uczelnia przyznaje świadczenia studentom na podstawie szczegółowych kryteriów i w wysokości ustalonych przez rektora, w porozumieniu z samorządem studenckim, w regulaminie świadczeń dla studentów.

Zmiana w art. 88 polega na doprecyzowaniu regulacji odnoszących się do zaświadczeń, którymi musi legitymować się student ubiegający się o stypendium socjalne, w przypadku gdy dochód na osobę w jego rodzinie nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W aktualnym stanie prawnym od studenta, który wykazuje dochód na osobę w rodzinie w wysokości nieprzekraczającej tzw. kryterium dochodowego, warunkującego prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (aktualnie jest to kwota 600 zł), jest wymagane przedłożenie zaświadczenia ośrodka pomocy społecznej albo centrum usług społecznych o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta oraz jego rodziny. Analiza stosowania tego przepisu wskazuje, że pojawiają się problemy interpretacyjne związane z określeniem zakresu zaświadczenia, w szczególności w przypadku studentów, którzy mimo niskiego dochodu nie korzystają ze wsparcia z pomocy społecznej. W tej sytuacji ośrodki pomocy społecznej odmawiają wydania zaświadczenia albo na wniosek studenta wydają zaświadczenie o niekorzystaniu przez studenta i członków jego rodziny ze wsparcia. W celu wyeliminowania tych wątpliwości i ułatwienia studentom ubiegającym się o stypendium socjalne skompletowania odpowiedniej dokumentacji, a tym samym skrócenia procedury rozpatrywania wniosków o przyznanie stypendium socjalnego, projekt przewiduje, że do wniosku student będzie dołączał zaświadczenie o korzystaniu w roku złożenia wniosku ze świadczeń z pomocy społecznej przez niego lub przez członków jego rodziny, wydane przez ośrodek pomocy społecznej albo przez centrum usług społecznych, czym potwierdzi trudną sytuację materialną. W efekcie obowiązek dostarczenia zaświadczenia zostanie ograniczony

wyłącznie do studentów, którzy aktualnie korzystają ze wsparcia z pomocy społecznej. W przypadku pozostałych studentów wystarczające będzie udokumentowanie źródeł utrzymania rodziny zgodnie z regulaminem świadczeń dla studentów. Zmiana ta wyeliminuje zatem obowiązek występowania do ośrodków pomocy społecznej o wydanie stosownego zaświadczenia przez studentów niekorzystających ze wsparcia przysługującego na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dodatkowo uprości ona procedurę przyznania stypendium socjalnego zarówno po stronie studenta, jak i uczelni oraz – przez znaczące zmniejszenie liczby studentów występujących o wydanie zaświadczenia – odciąży ośrodki pomocy społecznej i centra usług społecznych.

Zmiana art. 116 ma na celu wsparcie umiędzynarodowienia polskich uczelni, w szczególności ułatwienie mobilności kadry akademickiej. Zgodnie z tym przepisem osoby zatrudniane na stanowiskach nauczycieli akademickich muszą posiadać tytuł zawodowy, stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki lub tytuł profesora, wymagany dla danego stanowiska. Zagraniczne tytuły lub stopnie osób, które w Polsce chciałyby podjąć zatrudnienie na stanowiskach nauczycieli akademickich, powinny być uznane w Polsce za równoważne, na zasadach określonych w ustawie. W myśl art. 327 dyplom ukończenia studiów za granicą może być uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego. Zgodnie z art. 328 stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki uzyskane za granicą również, co do zasady, podlegają uznaniu za równoważne na podstawie umowy międzynarodowej albo w drodze postępowania nostryfikacyjnego, z wyjątkiem stopni uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a także stopnia doktora nadanego przez Europejski Instytut Uniwersytecki we Florencji, uznanych za równoważne z mocy ustawy. W celu umożliwienia osobom, które uzyskały stopień naukowy, stopień w zakresie sztuki lub tytuł zawodowy za granicą, podejmowania zatrudnienia na stanowiskach nauczycieli akademickich, proponuje się wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego odstąpienie od konieczności spełniania wymagań określonych dla tych stanowisk. Niejednokrotnie bowiem osoby te są uznanymi naukowcami, których zatrudnienie w uczelni byłoby pożądane ze względu na ich wiedzę i doświadczenie. Konsekwencją tej zmiany jest potrzeba uzupełnienia odesłań zawartych w art. 438 ust. 4 i art. 439 ust. 5.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ocena okresowa nauczyciela akademickiego jest dokonywana nie rzadziej niż raz na 4 lata lub na wniosek rektora. Powyższy przepis określa również przyczyny nieobecności w pracy, których czasu trwania nie wlicza się do tego okresu. Zmiana przepisu polega na uzupełnieniu katalogu nieobecności o przebywanie na urlopie bezpłatnym trwającym co najmniej 3 miesiące, pobieranie przez co najmniej 3 miesiące zasiłku chorobowego lub pobieranie świadczenia rehabilitacyjnego. Długotrwała nieobecność w pracy wynikająca ze wskazanych powodów powinna być potraktowana na równi z innymi wymienionymi już w przepisie nieobecnościami. Zmiana przepisu będzie skutkowałą przesunięciem terminu dokonania oceny okresowej nauczyciela akademickiego. Ponadto wyliczenie poszczególnych urlopów związanych z rodzicielstwem proponuje się zastąpić zbiorczym określeniem „urlopy związane z rodzicielstwem określone w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy”, co spowoduje, że przepis stanie się bardziej elastyczny i nie będzie konieczności jego zmiany w przypadku wprowadzenia zmian w katalogu tych urlopów określonym w przepisach prawa pracy.

Zmiana art. 179 ust. 2 jest związana z sygnalizowanymi przez polskie podmioty doktoryzujące trudnościami przy wydawaniu dyplomów doktorskich w postępowaniach prowadzonych wspólnie z podmiotami zagranicznymi. Zgodnie z przekazywanymi informacjami podmioty zagraniczne często nie chcą wydawać wspólnych dyplomów, jak również wydają własny dyplom doktorski, mimo wydania przedmiotowego dokumentu przez podmiot polski, zgodnie z umową zawartą między podmiotami na podstawie art. 185 ust. 2. Należy przyjąć, że warunki wydawania dyplomu przez zagraniczny podmiot doktoryzujący określają wyłącznie przepisy kraju, w którym podmiot ten ma siedzibę, a tym samym umożliwić zawarcie – na podstawie art. 185 ust. 2 – umowy przewidującej wydanie więcej niż jednego dyplomu doktorskiego, w przypadku gdy proces nadawania stopnia doktora odbywa się z udziałem podmiotu zagranicznego. Umowa mogłaby zatem przewidywać, że każdy podmiot zagraniczny wyda własny dyplom doktorski. W odniesieniu do podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki funkcjonujących na gruncie krajowym obowiązywałaby jednak nadal zasada wydawania jednego dyplomu – wspólnego albo wydanego przez jeden z tych podmiotów, wskazany w umowie.

Zmiana polegająca na dodaniu w art. 182 ust. 7 wynika z tego, że obecne brzmienie art. 182 ust. 6 nie daje podstaw do wskazania, który podmiot jest zobowiązany do pokrycia kosztów postępowania awansowego w razie jednoczesnego zatrudnienia nauczyciela

akademickiego albo pracownika naukowego w więcej niż jednym podmiocie, w tym np. czy koszty są rozkładane na pracodawców proporcjonalnie. Zasadne jest doprecyzowanie obowiązującej regulacji tak, aby ewentualne spory dotyczące jej stosowania nie musiały być rozstrzygane na drodze sądowej.

Powodem dodania w art. 189 ust. 2 jest brak w obecnie obowiązujących przepisach procedury odwoławczej w przypadku odmowy wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora przez podmiot doktoryzujący.

W zakresie zmiany art. 190 ust. 4 należy wskazać, iż wśród podmiotów doktoryzujących regularnie pojawiają się wątpliwości, czy w świetle obecnego brzmienia przepisu funkcję promotora pomocniczego może pełnić osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Kierując się względami racjonalności, wymóg posiadania stopnia doktora w odniesieniu do promotora pomocniczego należy interpretować jako kryterium minimalne. Należy przyjąć, że osoba posiadająca tytuł profesora albo stopień doktora habilitowanego będzie spełniać równocześnie przesłankę zawartą w art. 190 ust. 4, tj. będzie posiadać stopień doktora. Tym niemniej wprowadzenie do aktualnej treści przepisu proponowanej zmiany ostatecznie rozstrzygnie wszelkie wątpliwości wyrażane dotychczas przez podmioty doktoryzujące.

Dodanie art. 191a ma na celu zwiększenie transparentności postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. Z oczywistych względów jawność obrony rozprawy doktorskiej nie będzie dotyczyła tylko rozpraw, których przedmiot jest objęty tajemnicą prawnie chronioną.

Przesłanką przemawiającą za zmianą brzmienia art. 192 ust. 2 pkt 1 jest niejednoznaczność aktualnej regulacji mogąca sugerować, że promotor (promotorzy, promotor pomocniczy) jest wyznaczany zarówno w postępowaniu wszczętym przez osobę, która ukończyła szkołę doktorską, jak również w przypadku kandydata ubiegającego się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym. Należy jednakże zauważyć, że w przypadku doktoranta kształcącego się w szkole doktorskiej sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego określa regulamin tej szkoły (art. 205 ust. 1 pkt 1). Zasadne jest przyjęcie, że funkcję promotora w ramach szkoły doktorskiej i w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora będzie pełnić ta sama osoba. Natomiast aktualne, niejednoznaczne brzmienie art. 192 ust. 2 pkt 1 może prowadzić do interpretacji, zgodnie z którą funkcję promotora w okresie kształcenia w szkole doktorskiej (art. 205 ust. 1 pkt 1) oraz promotora w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora (art. 192 ust. 2 pkt 1) powinny

(albo mogą) pełnić dwie różne osoby. Z uwagi na fakt, że rozprawa doktorska jest przygotowywana w całości w okresie kształcenia w szkole doktorskiej pod kierunkiem promotora (albo promotorów) wyznaczonego w terminie 3 miesięcy od dnia podjęcia kształcenia przez doktoranta (art. 201 ust. 2) oraz biorąc pod uwagę, że kształcenie to kończy się złożeniem rozprawy doktorskiej (art. 204 ust. 1), brak jest podstaw do powoływania innej osoby na stanowisko promotora w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora.

Przepis art. 202 ust. 4 w aktualnie obowiązującym brzmieniu określa, iż w skład komisji przeprowadzającej ocenę śródkresową wchodzi co najmniej jedna osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora w dyscyplinie, w której jest przygotowywana rozprawa doktorska, zatrudniona poza podmiotem prowadzącym szkołę doktorską. Proponuje się, aby członkiem komisji, wobec którego sformułowano dodatkowe wymagania, mogła być, zamiast osoby posiadającej stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora, także osoba, o której mowa w art. 190 ust. 5. W konsekwencji tym członkiem komisji będzie mogła zostać osoba wywodząca się z zagranicznego systemu szkolnictwa wyższego i nauki, charakteryzującego się znacząco innym modelem awansu naukowego, w którym nie przyznaje się stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora, o ile posiada odpowiednie kompetencje do przeprowadzenia oceny śródkresowej. W związku z tym, że w art. 190 ust. 5 dopuszczono, aby osoba taka mogła pełnić funkcję promotora lub recenzenta rozprawy doktorskiej, zasadne jest, aby mogła być także członkiem komisji przeprowadzającej ocenę śródkresową, do którego odnoszą się dodatkowe wymagania, a więc w miejsce osoby posiadającej stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora.

Propozycja dotycząca art. 203 ust. 1 polega na dodaniu do podstaw obligatoryjnego skreślenia z listy doktorantów następujących przesłanek: niepodjęcia kształcenia, naruszenia zakazu jednoczesnego kształcenia w więcej niż jednej szkole doktorskiej, naruszenia zakazu zatrudnienia w charakterze nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego, z uwzględnieniem wyjątków określonych w art. 209 ust. 10, i ukarania karą dyscyplinarną wydalenia ze szkoły doktorskiej. Dotychczasowy katalog obligatoryjnych podstaw skreślenia z listy doktorantów nie zawiera wskazanych wyżej przesłanek, a jednocześnie jest katalogiem zamkniętym, co oznacza, że nie może być rozszerzony, np. w drodze aktów wewnętrznych uczelni. W przypadku wystąpienia ww. przesłanek podmioty prowadzące szkoły doktorskie nie mają więc podstawy prawnej do skreślenia doktoranta z listy. Należy dodać, iż w zakresie przesłanek zaproponowanych jako pkt 4 i 6 nastąpi ujednoczenie regulacji w stosunku do

regulacji obowiązującej w odniesieniu do skreślenia z listy studentów (art. 108 ust. 1), natomiast w zakresie pkt 5 – uzupełnienie wprowadzonego ustawą zakazu równoczesnego kształcenia w więcej niż jednej szkole doktorskiej oraz zakazu zatrudnienia doktoranta w charakterze nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego elementem sankcjonującym ich naruszenie.

Dodanie w art. 208 ust. 5 ma na celu zabezpieczenie praw doktorantów zagranicznych uczelni lub instytucji naukowych, którzy odbywają część kształcenia w Polsce. Proponuje się, aby takim doktorantom również mogła być wydawana legitymacja doktoranta. W konsekwencji proponuje się zmienić również art. 214 w taki sposób, aby określenie „doktorant” zastąpić określeniem „osoba legitymująca się legitymacją doktoranta” i umożliwić tym samym jednostkom samorządu terytorialnego przyznawanie ulg w opłatach za przejazdy publicznymi środkami komunikacji miejskiej także doktorantom zagranicznych uczelni lub instytucji naukowych.

Aktualne brzmienie art. 217 nie wskazuje wprost, czy wniosek o wyznaczenie promotora może obejmować także wyznaczenie promotora pomocniczego. Doprecyzowanie przepisu usunie wątpliwości w analizowanym zakresie. Ponadto nastąpi uspoźnienie regulacji z art. 190 ust. 1.

Doprecyzowanie art. 220 ust. 1 wynika z potrzeby literalnego wskazania, kto jest uprawniony do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Dodanie w art. 221 ust. 9 zdania trzeciego ma na celu zwiększenie transparentności postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Analogicznie jak w przypadku obrony rozprawy doktorskiej jawność kolokwium habilitacyjnego nie będzie dotyczyła tylko kolokwium w zakresie osiągnięć, których przedmiot jest objęty tajemnicą prawnie chronioną.

Dodanie w art. 224 ust. 3 i 4 ma na celu uszczegółowienie sposobu postępowania w sprawie skrócenia terminu na wystąpienie z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Obecnie brak jest regulacji określającej, jaki organ jest właściwy do dokonania rozstrzygnięcia, czy nastąpiło znaczne zwiększenie dorobku naukowego lub artystycznego. Z uwagi na przyznanie Radzie Doskonałości Naukowej, zwanej dalej „RDN”, przez ustawodawcę szerokich kompetencji w zakresie awansu naukowego zasadne i konsekwentne jest ich poszerzenie o przedmiotowe

uprawnienie. RDN, z uwagi na skład osobowy, jak również usytuowanie w systemie prawno-instytucjonalnym (organ pełniący funkcję centralnego organu administracji rządowej), jest właściwa do dokonywania rozstrzygnięć w analizowanym zakresie.

Zmiana brzmienia ust. 6 w art. 228 pozwoli wyeliminować wątpliwość, czy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy może odnosić się także do decyzji administracyjnej RDN w sprawie wystąpienia do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie wnioskodawcy tytułu profesora.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 228 ust. 8 RDN nie jest zobligowana do powoływania recenzentów w postępowaniu w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej nadania tytułu profesora. Jednakże z uwagi na charakter wniosku (ponownie rozpatrzenie sprawy) należy uznać za zasadne, aby powołanie recenzentów było obligatoryjne. Ponadto aktualna regulacja nie wyklucza, że w postępowaniu odwoławczym funkcję recenzenta może pełnić osoba, która uczestniczyła w pierwotnym postępowaniu w takim charakterze. Zgodnie z art. 228 ust. 9 w postępowaniu w sprawie nadania tytułu profesora w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, z późn. zm.), zwanej dalej „Kpa”. W związku z powyższym należałoby w rozważanej sytuacji stosować posiłkowo art. 84 § 2 zdanie pierwsze Kpa, zgodnie z którym biegły podlega wyłączeniu na zasadach i w trybie określonych w art. 24 Kpa, z uwzględnieniem § 1 pkt 4 tego przepisu, zgodnie z którym pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie, w której był świadkiem lub biegłym. W konsekwencji oznaczałoby to, że osoby występujące w pierwotnym postępowaniu w charakterze recenzenta nie powinny być uwzględniane w kręgu potencjalnych recenzentów w postępowaniu odwoławczym. Przyjęcie innej interpretacji mogłoby skutkować uznaniem przez sądy administracyjne naruszenia zasady dwuinstancyjności postępowania, nawet przy uwzględnieniu specyfiki postępowań awansowych.

Dodanie w art. 232 ust. 2a ma na celu wprowadzenie ogólnej zasady, zgodnie z którą RDN jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kpa w stosunku do podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki. Pozwoli to uniknąć w przyszłości ewentualnych sporów kompetencyjnych między podmiotami doktoryzującymi i podmiotami habilitującymi a RDN m.in. w przypadku beczynności lub przewlekłości postępowania prowadzonego przez podmioty doktoryzujące

i podmioty habilitujące. Zgodnie z art. 37 § 3 Kpa ponaglenie wnosi się do organu wyższego stopnia za pośrednictwem organu prowadzącego postępowanie albo do organu prowadzącego postępowanie, jeżeli nie ma organu wyższego stopnia. Obecnie, w świetle braku jednoznacznej regulacji, wskazanie organu właściwego do rozpatrzenia ponaglenia może nasuwać wątpliwości.

Zmiana art. 235 ust. 2 ma na celu usprawnienie sposobu procedowania RDN przez odciążenie przewodniczącego oraz prezydium w zakresie zadań o charakterze organizacyjno-technicznym (wyznaczanie składów komisji habilitacyjnych i recenzentów w postępowaniach w sprawie nadania tytułu profesora). Należy również zauważyć, że podobne rozwiązanie było przyjęte w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) w odniesieniu do poprzednika RDN, tj. Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, zwanej dalej „CKSST”. Zgodnie z przywołanym przepisem organami CKSST były: przewodniczący, prezydium i sekcje. Zasadne jest przyjęcie, że sekcje CKSST stanowiły odpowiednik obecnych zespołów RDN.

W zakresie proponowanej zmiany art. 235 ust. 3 należy zauważyć, że w odniesieniu do CKSST również nie wyodrębniono na poziomie ustawy funkcji zastępcy przewodniczącego. Tym niemniej ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki – w przeciwieństwie do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – nie określała składu prezydium CKSST. W konsekwencji przedmiotowa kwestia została doprecyzowana w statucie CKSST, zgodnie z którym w skład prezydium CKSST wchodził: przewodniczący, dwaj jego zastępcy i przewodniczący sekcji stałych. Natomiast art. 235 ust. 3 jednoznacznie określa skład prezydium RDN, nie wskazując w nim zastępców przewodniczącego.

Zmiana zaproponowana w art. 240 polega na zastąpieniu losowania recenzentów przez RDN spośród kandydatów wskazanych przez zespół RDN losowaniem kolejności kandydatów. Zmiana procedury umożliwi w szczególnych sytuacjach (śmierć, trwałe uszczerbek na zdrowiu uniemożliwiający pełnienie funkcji) sprawną wymianę recenzenta (przez dobór kolejnego z listy), bez konieczności ponownego przeprowadzania losowania.

Proponowana zmiana art. 323 ust. 3 możliwi upoważnienie dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, zwanej dalej „NAWA”, przez właściwego ministra do wydawania decyzji o:

- 1) przyjęciu cudzoziemca w celu odbywania kształcenia na studiach, w szkole doktorskiej, czy na studiach podyplomowych, kształcenia specjalistycznego lub kształcenia w innych formach albo uczestniczenia w prowadzeniu działalności naukowej lub w prowadzeniu kształcenia (na podstawie art. 323 ust. 1 pkt 3);
- 2) przyznaniu mu stypendium, finansowania lub dofinansowania kosztów opłat za usługi edukacyjne oraz ryczałtu na koszty podróży, utrzymania i zakwaterowania (na podstawie art. 323 ust. 2);
- 3) zwolnieniu z opłat za usługi edukacyjne (art. 324 ust. 1 pkt 2).

Rozszerzenie upoważnienia, o którym mowa w art. 323 ust. 3, pozwoli na wydawanie powiązanych ze sobą decyzji (o przyjęciu na kształcenie, o przyznaniu stypendium i o zwolnieniu z opłat) przez jeden upoważniony organ. Rozszerzenie upoważnienia o wydawanie decyzji o przyznaniu cudzoziemcowi stypendium jest również zasadne w kontekście art. 323 ust. 2, zgodnie z którym środki finansowe są wypłacane za pośrednictwem NAWA.

Zmiana art. 324 polegająca na dodaniu ust. 3a ma na celu rozszerzenie katalogu cudzoziemców uprawnionych do ubiegania się o stypendium socjalne, o którym mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1, oraz o kredyt studencki, o którym mowa w art. 98 ust. 1, o cudzoziemców – obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, będących pracownikami migrującymi, o których mowa w pkt 19 części I i art. 19 części II Europejskiej Karty Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z 1999 r. poz. 67, późn. zm.), a także członków ich rodzin, jeżeli mieszkają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wprowadzenie projektowanego rozwiązania wpisuje się w realizację polityki europejskiej, zgodnie z którą pracownicy migrujący między państwami członkowskimi Unii Europejskiej powinni być uprawnieni m.in. do takich samych przywilejów socjalnych, jak obywatele państwa goszczącego.

Zmiana art. 324 ust. 4 ma charakter wynikowy i polega na objęciu tym przepisem odesłania do dodawanego ust. 3a. Zgodnie z nowym brzmieniem przepisu za członków rodziny cudzoziemca będącego pracownikiem migrującym będą uważane osoby wymienione w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2021 r. poz. 1697).

Zmiana w zakresie art. 326 ust. 2 wynika z konieczności uzupełnienia przepisu w taki sposób, aby nie budził on wątpliwości interpretacyjnych, do czego uprawnia dyplom ukończenia studiów za granicą. Na gruncie obecnego brzmienia pkt 2 pojawia się wątpliwość, czy skoro dyplom potwierdzający ukończenie studiów za granicą daje prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora, to czy daje również prawo do ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej. Aby nie było w tym względzie problemów interpretacyjnych, proponuje się odpowiednio doprecyzować przepis. Ponadto uzupełnienie art. 326 ust. 2 jest również konieczne w odniesieniu do możliwości podejmowania studiów podyplomowych na podstawie zagranicznego dyplomu. Obecnie możliwość podejmowania studiów podyplomowych jest regulowana przepisem art. 160 ust. 3, zgodnie z którym uczestnikiem studiów podyplomowych może być osoba, która posiada kwalifikację pełną co najmniej na poziomie 6, uzyskaną w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Oznacza to, że dyplomy zagraniczne wydane w systemach szkolnictwa, w których nie funkcjonują ramy kwalifikacji, muszą być nostryfikowane, aby było możliwe podjęcie studiów podyplomowych na ich podstawie. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 326 ust. 2 ustawy dyplom potwierdzający ukończenie studiów za granicą dający prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub ubiegania się o nadanie stopnia doktora w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która go wydała, uprawnia w Rzeczypospolitej Polskiej odpowiednio do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia albo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora. Z uwagi na szeroki zakres tego uprawnienia, tj. możliwość ubiegania się o nadanie stopnia doktora, uzupełnienie przepisu również o uprawnienie do kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych jest tym bardziej uzasadnione.

Zmiana zaproponowana jako art. 328 ust. 3a stanowi konsekwencję automatyzmu uznania stopnia naukowego na podstawie art. 328 ust. 1 albo umów międzynarodowych i braku konieczności potwierdzenia uznania. Analogiczna do zaproponowanej regulacja jest aktualnie przewidziana w art. 326 ust. 3 w odniesieniu do dyplomu ukończenia studiów za granicą. W art. 328 ust. 1 jest mowa o „uprawnionej instytucji”, natomiast zgodnie z ust. 3 „stopień naukowy i stopień w zakresie sztuki nadany przez instytucję inną niż ta, o której mowa w ust. 1 i 2, może być uznany za równoważny z odpowiednim polskim stopniem na podstawie umowy międzynarodowej, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego”. Z obowiązującego brzmienia można wnioskować, że „inna” instytucja to również instytucja nieuprawniona, zatem stopnie uzyskane w instytucji nieuprawnionej lub na

podstawie kształcenia prowadzonego poza systemem lub niezgodnie z prawem mogłyby podlegać nostryfikacji.

Art. 430 ust. 1 pkt 2 umożliwia wydanie przez ministra decyzji administracyjnej nakazującej założycielowi uczelni niepublicznej likwidację tej uczelni, w przypadku gdy zostały jej cofnięte wszystkie pozwolenia na utworzenie studiów. W praktyce występowały przypadki, w których uczelnie niepubliczne utraciły pozwolenia na utworzenie studiów wskutek zdarzeń prawnych innych niż cofnięcie pozwolenia. Proponowana zmiana przepisu umożliwia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki nakazanie likwidacji uczelni niepublicznej, która utraciła wszystkie pozwolenia na utworzenie studiów na skutek różnych zdarzeń prawnych.

2. Zmiana w ustawie z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej

Proponowana nowelizacja art. 29 ma na celu zmianę terminu złożenia sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności NAWA za poprzedni rok obrotowy z dnia 31 maja na dzień 31 marca. Aktualnie przewidziany termin na realizację wyżej wymienionych działań jest zbyt późny, aby ocena działalności NAWA za poprzedni rok mogła mieć wpływ na decyzje finansowe i programowe w kolejnym roku budżetowym. Warto nadmienić, że agencje wykonawcze, tj. Narodowe Centrum Nauki czy Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, składają analogiczne sprawozdania do końca pierwszego kwartału danego roku.

3. Zmiana w ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

W zakresie proponowanej zmiany art. 179 ust. 7 należy wskazać, że aktualnie obowiązująca regulacja nie wskazuje wprost, czy wniosek o wyznaczenie promotora może obejmować także promotora pomocniczego. Doprecyzowanie przepisu pozwoli usunąć wątpliwości w analizowanym zakresie. Ponadto nastąpi uspoźnienie regulacji z art. 190 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia. Większość zaproponowanych zmian ma charakter doprecyzowujący, zatem zasadne jest ich jak najszybsze wejście w życie. Część przepisów powinna jednak wejść

w życie z dniem 1 października 2023 r., tj. wraz z początkiem kolejnego roku akademickiego.
Dotyczy to:

- 1) art. 1 pkt 6 – w tym przypadku nadanie nowego brzmienia przepisowi może wymagać zmian w statutach uczelni, które regulują wymagania w zakresie składów osobowych organów; konieczne może być także dokonanie ponownego wyboru członków rad dyscyplin, rad naukowych itp.;
- 2) art. 1 pkt 12 – w tym przypadku ujednoczenie w skali kraju kryterium dochodowego uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne oraz zwiększenie jego wysokości, ze względu na okres przyznawania świadczeń dla studentów (rok albo semestr akademicki), powinno nastąpić z początkiem roku akademickiego;
- 3) art. 1 pkt 13 – w tym przypadku zmiana w zakresie sposobu dokumentowania wniosku o przyznanie stypendium socjalnego, ze względu na okres przyznawania świadczeń dla studentów (rok albo semestr akademicki), powinna wejść w życie z początkiem roku akademickiego;
- 4) art. 1 pkt 20 – w tym przypadku konieczne będzie najprawdopodobniej dostosowanie aktów wewnętrznych podmiotów doktoryzujących do dodawanego przepisu, w tym w zakresie publicznej obrony rozprawy doktorskiej zorganizowanej przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
- 5) art. 1 pkt 28 – w tym przypadku konieczne będzie dostosowanie aktów wewnętrznych podmiotów habilitujących do dodawanego przepisu, w tym w zakresie publicznego kolokwium habilitacyjnego zorganizowanego przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
- 6) art. 1 pkt 29, pkt 30 lit. b oraz pkt 32 i 33 – w tych przypadkach konieczna będzie zmiana statutu RDN i jego zatwierdzenie przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zgodnie z art. 236 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- 7) art. 1 pkt 35 – w tym przypadku rozszerzenie katalogu cudzoziemców uprawnionych do ubiegania się o stypendium socjalne oraz o kredyt studencki o obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, będących pracownikami migrującymi, o których mowa w pkt 19 części I i art. 19 części II Europejskiej Karty Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r., a także członków ich rodzin, jeżeli

mieszkają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest również uwarunkowane okresem, na który te świadczenia są przyznawane.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowana ustawa nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, a także nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowana ustawa nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowana ustawa nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.